

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 488/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Petrou Hrubovou, Mierové námestie 93, Ilava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 16 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 16 C 122/2007 z 25. októbra 2011, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 256/2016 z 22. marca 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 126/2018 z 25. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 5. februára 2019 doručená ústavná s'ťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 16 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj namietaného porušenia čl. 12 ústavy rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 16 C 122/2007 z 25. októbra 2011 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 256/2016 z 22. marca 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 126/2018 z 25. októbra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Vec napadla ústavnému súdu 5. februára 2019 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Brňákovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola táto vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená 17. októbra 2019 sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce je na konanie vo veci príslušný prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Vzhľadom na to senát ústavného súdu rozhodol v zložení tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa pred všeobecnými súdmi domáhal proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Generálnemu riaditeľstvu Zboru väzenskej a justičnej stráže, Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a výkon väzby Leopoldov (ďalej len „ústav na výkon trestu“) a Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky ospravedlnenia a zaplataenia nemajetkovej ujmy 6 000 000 Sk (199 163,51 eur).

4. Svoju žalobu odôvodnil tým, že v období od marca 2006 do novembra 2007 bol po prijatí na výkon trestu odňatia slobody umiestnený na oddiel s bezpečnostným režimom, kde mal povolené sledovanie televízie v súlade s režimom dňa len od 19.00 h do 22.00 h, a to od pondelka do piatka. V tomto smere s ním malo byť zaobchádzané horšie ako s inými odsúdenými, ktorí boli odsúdení za závažnejšie trestné činy a mali možnosť sledovať televíziu celý deň. Tvrdil, že rozsah sledovania televízie je na svojvôli riaditeľov príslušných ústavov na výkon trestu odňatia slobody.

5. Sťažovateľ pred okresným súdom namietal porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, ako aj porušenie čl. 12 ods. 1, čl. 16 ods. 2 a čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 3 dohovoru.

6. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľa zamietol, žalovaným náhradu trov konania nepriznal a ustanoveného právneho zástupcu odkázal na uplatnenie si odmeny za zastupovanie sťažovateľa na Centrum právnej pomoci. Napadnutý rozsudok okresného súdu bol po sťažovateľom podanom odvolaní potvrdený a v časti týkajúcej sa trov konania zrušený a vrátený na ďalšie konanie rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 140/2012-292 z 15. mája 2013 (ďalej len „prvý rozsudok krajského súdu“).

7. Proti prvému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 262/2014 z 26. apríla 2016 (ďalej len „prvé uznesenie najvyššieho súdu“) tak, že prvý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd ako súd odvolací postupoval v rozpore s § 214 ods. 1 písm. c) vtedy platného a účinného zákona

č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“), keď nenariadil vo veci sťažovateľa pojednávanie napriek tomu, že išlo o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania.

8. Krajský súd následne napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovaným nepriznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Pokiaľ ide o nariadenie pojednávania, krajský súd poukázal na zmenu právnej úpravy a na to, že v zmysle § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“) je potrebné nariadiť pojednávanie (iba) v prípade, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak to vyžaduje verejný záujem, pričom vo veci sťažovateľa o takýto prípad nejde.

9. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietnuté. Najvyšší súd dospel k záveru, že krajský súd vo vzťahu k povinnosti nariadiť pojednávanie postupoval správne, a to v súlade s novou právnou úpravou.

10. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že všeobecné súdy v jeho veci nesprávne zistili skutkový stav, keď nevypočuli ním navrhovaných svedkov.

11. Ďalej tvrdí, že krajský súd sa nevysporiadal s námietkami najvyššieho súdu uvedenými v jeho prvom uznesení, ktorým bol prvý rozsudok krajského súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

12. Sťažovateľ sumarizuje, že jemu povolený rozsah sledovania televízie v ústave na výkon trestu v ním označenom čase predstavuje porušenie jeho práva na ochranu pred mučením, neľudským a/alebo ponižujúcim zaobchádzaním.

13. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol: „1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu

a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo sťažovateľa na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo sťažovateľa na rovnaké zaobchádzanie (zákaz diskriminácie) podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 12 Ústavy SR, základné právo sťažovateľa na ochranu pred mučením, neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 16 Ústavy SR Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I. č. k. 16C/122/2007, Rozsudkom Krajského súdu Bratislava č. k. 4Co/256/2016 zo dňa 22.03.2017 a Uznesením Najvyššieho súdu 8Cdo/126/2018 zo dňa 25.10.2018 porušené boli.

2. Rozsudok Okresného súdu Bratislava I. č. k. 16C/122/2007, Rozsudok Krajského súdu Bratislava č. k. 4Co/256/2016 a Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 8Cdo/126/2018 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I. na ďalšie konanie.

3. Krajský súd Bratislava a Najvyšší súd SR sú povinné spoločne a nerozdielne sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 346,26 EUR... “

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

14. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

17. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

18. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

20. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv podľa čl. 16 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, ako aj porušenie čl. 12 ústavy. Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že vo vzťahu k čl. 16 ústavy sťažovateľ namieta porušenie jeho druhého odseku.

21. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

22. Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

23. Podľa čl. 16 ods. 2 ústavy nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

24. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

25. Podľa čl. 3 dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

26. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

27. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

28. Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

29. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde (III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06). Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

30. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, II. ÚS 449/2015).

III.

K prerokovaniu ústavnej sťažnosti

31. Sťažovateľ listom, ktorý bol ústavnému súdu doručený 16. októbra 2019, podal generálnu námietku zaujatosti všetkých sudcov ústavného súdu vo všetkých konaniach o jeho ústavných sťažnostiach vedených na ústavnom súde. V tomto liste uviedol, že *«už dlhší čas sa k [nemu] dostávajú informácie, že [ho] na rôznych školeniach, prednáškach a iných podobných akciách, kde „vystupuje“ aj personál Ústavného súdu SR, [je] predmetom týchto akcií aj [on] osobne a [jeho] veci... nie však v dobrom»*.

32. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namietol zaujatosť všetkých jeho sudcov.

33. Podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce. Ak z dôvodu vylúčenia sudcov ústavného súdu, z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti účastníkmi konania voči viacerým sudcom ústavného súdu, z dôvodu vyhlásenia sudcu ústavného súdu o svojej zaujatosti vo veci alebo z dôvodu oznámenia dôvodov vylúčenia podľa § 49 ods. 4 nie je možný postup podľa predchádzajúcej vety, rozhodne o veci samej senát ústavného súdu v pôvodnom zložení; na ďalšie vyhlásenia účastníka konania o odmietnutí sudcu ústavného súdu pre jeho zaujatosť, vyhlásenia sudcu ústavného súdu o svojej zaujatosti vo veci a oznámenia dôvodov vylúčenia podľa § 49 ods. 4 sa neprihliada.

34. Vzhľadom na uvedené rozhodol v tejto veci s odkazom na § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde senát ústavného súdu v pôvodnom zložení.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

IV. 1 K namietanému porušeniu práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

35. Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, ako aj porušenie čl. 12 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu.

36. Ústavný súd konštatuje, že z princípu subsidiarity podľa citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych

prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

37. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

38. Sťažovateľ mal v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, resp. Civilného sporového poriadku možnosť domáhať sa ochrany svojich práv v rámci konania o odvolaní na krajskom súde, ktorý mal preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu. Túto možnosť sťažovateľ aj využil, a preto uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu.

39. Ústavný súd preto časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému rozsudku okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

IV. 2 K namietanému porušeniu práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

40. Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, ako aj porušenie čl. 12 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu. Tvrdí, že všeobecné súdy svojvoľne nevypočuli ním navrhnutých svedkov, že krajský súd sa nevysporiadal s námietkami najvyššieho súdu uvedenými v jeho prvom uznesení a že jemu umožnený rozsah sledovania

televízie predstavuje porušenie jeho práva na ochranu pred mučením, neľudským a/alebo ponižujúcim zaobchádzaním.

41. Pri hodnotení napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa (resp. v zmysle Civilného sporového poriadku súdu prvej inštancie) a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

42. Pokiaľ ide o povinnosť súdov vykonať navrhované dôkazy, Európsky súd pre ľudské práva judikoval, že ak súdy odmietnu predvolať svedkov, ich rozhodnutie musí byť dostatočne odôvodnené a nesmie vykazovať známky svojvôle; účastník konania ním nesmie byť neprimerane obmedzený vo svojom práve predkladať argumenty na podporu svojich tvrdení (rozsudok vo veci Wierzbicki proti Poľsku z 18. 6. 2002, sťažnosť č. 24541/94, bod 45).

43. Okresný súd k nevy počutiu svedkov navrhovaných sťažovateľom konštatoval (str. 9 a 10 napadnutého rozsudku okresného súdu), že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v ústave na výkon trestu v oddiele doživotných trestov mali odsúdení povolené sledovanie televízie obdobne ako v oddiele s bezpečnostným režimom, a to v zmysle časového režimu v pondelok až štvrtok od 19.00 h do 22.00 h a v piatok od 19.00 h do 23.00 h, teda nie celý deň, ako to tvrdil sťažovateľ.

44. Krajský súd k námietke nevykonania dôkazov (bod 44 napadnutého rozsudku krajského súdu) uviedol: *„Nemožno žalobcovi prisvedčiť, že by bol objektívnejšie zistený skutkový stav vykonaním výsluchom ním navrhnutých svedkov, čím chcel preukázať skutočnosť, že odsúdení umiestnení v oddiely s bezpečnostným režimom mali v rozhodnom období možnosť sledovať televíziu v menšom rozsahu ako odsúdení umiestnení na iných*

oddeleniach, konkrétne na oddelení doživotných trestov, ako aj to, že medzi režimami sledovania televízie existoval rozdiel aj medzi jednotlivými ústavmi na výkon trestu odňatia slobody. Podstatnými skutočnosťami pre rozhodnutie boli skutočnosti, že žalobca bol po prijatí do ÚVTOS Leopoldov umiestnený do oddelenia so stredným stupňom stráženia s bezpečnostným režimom v zmysle § 81 ods. 1 písm. b/ zákona č. 475/2005 Z.z., v zmysle ktorého mal odsúdený povolenie sledovať televíziu podľa ustanoveného režimu dňa vypracovaného v zmysle § 92 ods. 4 písm. e/, f/ vyhlášky č. 664/2005 Z.z., ktorý bol súčasťou platného ústavného poriadku, ktorým sa v zmysle § 53 vyhlášky konkretizujú ustanovenia zákona o výkone trestu, teda aj sledovanie televízie. Bolo v kompetencii riaditeľa ústavu, tak ako aj riaditeľov iných ústavov pre výkon trestu odňatia slobody, stanoviť časový limit sledovania televízie v rámci ústavného poriadku, ktorý schvaľuje generálny riaditeľ ústavu. Pri určovaní časového rozvrhu sa vychádza z účelu diferencovaného spôsobu zabezpečenia práv a povinností podľa zákona o výkone trestu odňatia slobody pri dodržaní účelu výkonu trestu.“

45. Ústavný súd konštatuje, že na odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením napadnutého rozsudku okresného súdu nemožno badať sťažovateľom tvrdené známky arbitrárnosti či svojvôle. Ak všeobecné súdy mali dostatočný základ na svoje rozhodnutie v už vykonaných dôkazoch, nebolo ďalej potrebné vykonávať ďalšie sťažovateľom navrhované dôkazy, resp. vypočúvať ním navrhovaných svedkov. Vzhľadom na uvedené možno z pohľadu ústavného súdu uzavrieť, že sťažovateľ dostal na svoju námietku nevypočutia ním navrhovaných svedkov dostatočnú a presvedčivú odpoveď.

46. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že krajský súd sa nevysporiadal s námietkami najvyššieho súdu uvedenými v jeho prvom uznesení, ktorým bol jeho pôvodný rozsudok zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

47. Pokiaľ ide o námietku nevysporiadania sa s právnymi závermi najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že aj napriek tomu, že podľa ústavného súdu sa krajský súd sa s nimi všetkými vysporiadal, sťažovateľ mohol túto svoju námietku uplatniť v dovolaní,

čo napokon aj urobil. O tejto jeho námietke následne rozhodoval najvyšší súd napadnutým uznesením. Vzhľadom na uvedené je potrebné v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci. Uvedenú námietku ústavný súd preskúmal pri posudzovaní namietaného porušenia práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

48. Sťažovateľ napokon namieta, že jemu umožnený rozsah sledovanie televízie predstavuje porušenie jeho práva na ochranu pred mučením, neľudským a/alebo ponižujúcim zaobchádzaním.

49. Pokiaľ ide o čl. 3 dohovoru, zlé zaobchádzanie musí (vo všeobecnosti) dosiahnuť minimálnu mieru závažnosti v rozsahu tohto článku. Posúdenie tohto minima je vzhľadom na povahu veci relatívne; závisí na posúdení všetkých okolností prípadu, ako napríklad dĺžka trvania, jeho fyzické a duševné dopady a v niektorých prípadoch aj pohlavie, vek a zdravotný stav obete (rozsudok Európskej komisie pre ľudské práva vo veci Írsko proti Spojenému kráľovstvu z 18. 1. 1978, sťažnosť č. 5310/71, bod 162).

50. Pojem neľudské zaobchádzanie zahŕňa prinajmenšom také zaobchádzanie, ktoré zámerne spôsobuje vážne utrpenie, mentálne alebo fyzické, ktoré v danej situácii nemožno ospravedlniť (pozri rozhodnutie Európskej komisie pre ľudské práva vo veci Greek Case z 18. novembra 1969, Ročenka Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd č. 12).

51. Za ponižujúce zaobchádzanie je potrebné považovať také zaobchádzanie, ktoré u obetí vzbudzuje strach, úzkosť a pocit podradenosti a ktoré je schopné ich ponižovať alebo znevažovať. Ide o také zaobchádzanie, ktoré by viedlo k prelomeniu psychického alebo fyzického odporu obete (už citovaný Írsko proti Spojenému kráľovstvu, bod 167) alebo viedlo obeť k tomu, aby konala proti svojej vôli alebo svedomiu.

52. Ústavný súd vzhľadom na uvedené, majúc na zreteli, že v danom prípade nebolo sťažovateľom namietané, o to menej preukázané, že by k ním namietanému obmedzeniu sledovania televízie na tri hodiny denne – rovnako ako u ostatných odsúdených v ústave

na výkon trestu – pristúpili ďalšie obmedzenia zvyrazňujúce prípadný zásah do jeho práva podľa čl. 3 dohovoru (napr. fyzická a sociálna izolácia, nemožnosť kontaktu s „vonkajším svetom“ a podobne), konštatuje, že sťažovateľom namietané zaobchádzanie spočívajúce v možnosti sledovať televíziu „iba“ 3 hodiny denne nedosahuje minimálnu intenzitu vyžadovanú čl. 3 dohovoru na jeho aplikáciu.

53. Obdobné závery je podľa názoru ústavného súdu potrebné uplatniť aj vo vzťahu k časti ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 16 ods. 2 ústavy.

54. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 13 a čl. 14 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na závery k iným namietaným porušeniam článkov dohovoru (čl. 3 a čl. 6 ods. 1) sťažovateľ v tejto veci nepreukázal „hájitelné“ tvrdenie (*arguable claim*) o porušení príslušných ustanovení dohovoru, resp. iné zaobchádzanie, a preto v tomto prípade nemožno uvažovať ani o prípadnom porušení čl. 13 a čl. 14 dohovoru.

55. Napokon, pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie čl. 12 ústavy, ústavný súd poukazuje na to, že tomuto ustanoveniu ústavný súd priznáva vo svojej judikatúre charakter ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Toto ustanovenie ústavy je implicitnou súčasťou akéhokoľvek rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 26/2010, I. ÚS 686/2013, II. ÚS 550/2013, IV. ÚS 214/2011). Ustanovenie čl. 12 ústavy však nemá charakter základného práva a slobody, resp. ľudského práva a základnej slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Jeho aplikácia sa v individuálnych sťažnostiach viaže na porušenie individuálne určeného ústavného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 12 ústavy bez vzťahu ku konkrétnemu ústavnému právu alebo slobode sťažovateľa je zjavne neopodstatnená (m. m. I. ÚS 34/96, II. ÚS 85/01, II. ÚS 167/04, I. ÚS 509/2012, III. ÚS 87/2011, IV. ÚS 281/2012).

56. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

IV. 3 K namietanému porušeniu práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

57. Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, ako aj porušenie čl. 12 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Tvrdí, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal s argumentáciou najvyššieho súdu v jeho prvom uznesení, čo nenapravil ani najvyšší súd v napadnutom uznesení.

58. Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na to (body 24 a 25 napadnutého uznesenia), že po zrušení prvého rozsudku krajského súdu tento konal a vo veci rozhodol po 1. júli 2016, teda v čase, keď bol platný a účinný nový procesný kódex – Civilný sporový poriadok. Skutočnosť, či je nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, je vecou úvahy odvolacieho súdu. Ak odvolací súd v danej veci dospel k tomu, že súd prvej inštancie náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci, a preto nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania v danej veci nevyžadoval dôležitý verejný záujem, rozhodnutie odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania je postupom v súlade so zákonom (Civilným sporovým poriadkom, pozn.). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa neprieči zákonu, nemôže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces.

59. Ústavný súd konštatuje, že práve závery najvyššieho súdu uvedené v napadnutom uznesení sú presvedčivé a z ústavnoprávneho pohľadu akceptovateľné. Navyše, sťažovateľ tieto závery vo svojej ústavnej sťažnosti nijakým relevantným spôsobom nespochybnil.

60. Pokiaľ sťažovateľ namieta aj porušenie svojich práv podľa čl. 13 a čl. 14 dohovoru, resp. porušenie čl. 12 ústavy vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho

súdu, ústavný súd odkazuje na už uvedené závery k namietanému porušeniu týchto článkov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu (pozri body 53, 54 a 55 tohto uznesenia).

61. V dôsledku uvedeného bolo potrebné túto časť ústavnej sťažnosti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

62. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, ústavný súd sa už nezaoberal ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu